

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Dania. — Królestwo Polskie. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Czynności

Lwowskię izby handlowej i przemysłowej.

XVII. zwyczajnego posiedzenia z dnia 13. maja 1851 roku.

1) C. k. galicyjskie Towarzystwo rolnicze udziela izbie do użytku 9 tomów swoich rozpraw, i przyrzeka następujące izbie regularnie dosyłać.

Izba przyjmuje ten dar z wdzięcznością do wiadomości.

2) Wysokie ministerjum handlu oznajmia, że wydział ekspedytury Dziennika praw państwa i rządu ostrzeżono, by izbie zamiast dotąd przesyłanych niemiecko-ruteńskich exemplarzy, jeden exemplarz polsko-niemiecki wychodzącego Dziennika praw państwa i rządów, udzielał.

Służy do wiadomości.

3) Refer. p. radzca Klein.

Wysokie c. k. prezydium rządów krajowych żąda zdania, czyliby tutejszy jarmark na wełnę, któren corocznie w miesiącu lipcu się odbywa, całkiem zaniechać, albo go przenieść na inne miejsce, lub na inny czas odłożyć. Refer. mówi o przyczynach dla czego w ostatnich latach mniej korzystano z jarmarku wełnianego, i przypisuje to najwięcej tej okoliczności, że właściciele owczarni swój towar podróżującym kupcom wełny i ich maklerzom w domu sprzedają.

Zważywszy, że korzyści konkurencyi które jarmark przynosi produkującym wełnę, zabezpieczone być powinny, gdyż się czas taki wydarzyć może, gdzie kupujących niebędzie a produkujący kupca szukaćby musiał, oświadcza izba na wniosek refer. jednogłośnie swoje zdanie, że tutejszy jarmark na wełnę ma nadal pozostać, i po wystawie agronomicznej, zaraz od 7. do 15. lipca każdego roku odbywać się ma.

Refer. p. vice-prezes Pietsch.

4) K. magistrat uwiadamia izbę, iż właściciel ogrodu pojezuickiego p. Wędrychowski przychylił się do bezpłatnego odstąpienia sali w tamtejszym pałacu w celu urządzenia wystawy, na dwa miesiące do końca lipca r. b. tudzież, że w skutek uchwały wydziału miejskiego z dnia 1. m. b. wszystkie koszta przyrządzenia i dekoracyi miejsca kasa miejska opędzi.

Wydział przemysłowy izby, któremu poruczone zostało przeprowadzenie mającej nastąpić wystawy, zaprosił w tym celu wszystkich przełożonych cechów i korporacyi, tudzież innych przemysłowych stolicy na nadzwyczajne zgromadzenie, którzy korzyści i możliwość wystawy rękodzielnictwa we Lwowie na ten rok jednogłośnie uznali.

Refer. wnosi przeto aby o tém wysokie c. k. prezydium rządów krajowych uwiadomić, i po otrzymanem zezwoleniu ogłoszenie skutecznić, niemniej tutejszych przemysłowych i obcych przedsiębiorców fabryk do wzięcia udziału zaprosić.

Izba przyjmuje jednogłośnie wnioski referenta.

Ludwik Lens, sekretarz.

(O stanie tegorocznych żniw w obwodzie Stanisławowskim i Tarnowskim.)

Stanisławów, 26. sierpnia. Tegoroczne żniwa w tutejszym obwodzie są co do pszenicy, żyta i owsa wcale dobre, co zaś do jęczmienia, kukurudzy, grochu, prosa, owoców strączkowych i sadowiny tylko mierne. Omlot zboża okazał się zresztą pomyslny.

Jedynie tylko kartofle chybiły i przeszły powszechnie i w wysokim stopniu w zgniliznę. Miejscami nie zrodziły wcale, tak, że nawet wysadki przepadły ledwie nie zupełnie.

Nagle ulewy i powódź z przyczyny przerwania się chmur wyrządziły wprawdzie wielkie szkody mianowicie na niższych gruntach, wszakże dla obfitości zboża w ogóle i przysługującej pogody, nie powinny szczególnie te wypadki wyrzucić szkodliwego wpływu na ceny ziemiopłodów w ogóle.

Tarnów, 27. sierpnia. Zboża i owoce strączkowe zrodziły tego roku w ogóle bardzo dobrze. Zboże udało się dobrze, i zwieziono je już wszędzie. Kartofle jednak gniją znowu, i nie dadzą się

długo konserwować. Z tej więc przyczyny, tudzież dla szczupłych z roku zeszłego zapasów, licznych gradobić i zwiększonej konsumcyi przez rozpoczętą budowę kolei żelaznej nie spadną zapewne ceny zboża mimo obfitych zresztą żniw.

(Litogr. „kor. austr.“ o pielęgnowaniu nauk ekonomiczno-politycznych.)

Wiedeń, 29. sierpnia. Pielęgnowanie nauk ekonomiczno-politycznych było zawsze poważnem zadaniem mężów myślących, tro-skliwych o prawdziwe dobro ludów. Rozszerzenie tej nauki musi przeto wiele być pożądanem dla wszystkich szczerých patryotów, którzy naród swój pragną widzieć szczęśliwym, spokojnym i zamoznym.

Ale i przytém nienależy poprzestać na teoryi, albowiem właśnie pojedyncze ekonomiczne gałęzie wzbudzają najsamprzód interes praktyczny. Przemysł i handel są zazwyczaj najcenniejszymi przedmiotami badań na tém polu. Zwracamy przeto uwagę naszą na pole umiejętności dotychczas w państwie austryackim mniej pielęgnowane, mianowicie na rolnictwo i kulturę lasów, na górnictwo i hodowanie drzew owoc., jako na kategorie, które szczególnie w Austrii rozwinąć się mogą do nadzwyczajnie wysokiego stopnia. Wyjawienie najmniejszej korzyści, zaprowadzenie pożytecznych ulepszeń i wynalazków w tym względzie, nieoszacowanej są wartości. Zalecamy przeto racjonalne zgłębianie tych gałęzi jako najstosowniejszy środek niesienia korzyści krajowi tam gdzie przedewszystkiem potrzebuje pomocy i wsparcia.

Zmiana stosunków rolniczych przez operacyę uwolnienia od ciężarów gruntowych uskutecznioną w całości i przyspieszoną obecnie z najwyższego rozkazu podaje najpomyślniejszą szansę ulepszeniu naszych ekonomicznych stosunków w ogóle. Oswobodzone od ciężarów mniejsze posiadłości gruntów, wzmocnione moralnie i ekonomicznie przez uzyskane oswobodzenie, przystępniejszemi się stały dla pożytecznych ulepszeń ich dotychczasowej metody uprawiania. Wielcy właściciele ziemscy użyją bezwzględnie kapitałów wypływających teraz z indemuizacyi, ażeby według możliwości udoskonalić racjonalne gospodarstwo w majątkach swoich.

Rzeczą jest umiejętności i dziennikarstwa pojmującego swoje powołanie wspierać w tym względzie właścicieli ziemskich niemordowaną gorliwością. Jestto jedna z owych wielorakich dróg prowadzących do skutecznego rozwoju materyjalnej pomyślności. (L.k.a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 20. sierpnia. Według telegraficznej depešy przybył J. M. Cesarz w pożądanem zdrowiu do Ischl dnia wczorajszego. Król pruski spodziewany jest tam dzisiaj w południe, i sądzą, że J. M. Cesarz wyjedzie naprzeciw niego. Pobyt tych monarchów w Ischl potrwa zapewne do 3. września.

— J. M. Cesarz wydał następujący rozkaz do armii: „Pierwszy batalion drugiego pogranicznego pułku rumuńskiego dochował wierności swojej roku 1848 śród najtrudniejszych okoliczności; odrzucił od siebie wszelkie pokusy i najświetniejsze obietnice ze strony przywódców rokoszan, niebał na groźby i wzgardził wiarołomstwem, wytrwał w tyłu przeciwnościach pomać na świętość swojej przysięgi, i nawet wtenczas, kiedy zgnieciony przemocą musiał się w małe podzielić oddziały i w końcu broń złożyć, umiał uratować swoją chorągiew. W uczczeniu więc tej wierności i na wieczną czynu pamiątkę nadaje mu złoty medal z Moim wizerunkiem i napisem: „Za stałe dochowanie poprzysiężonej wierności roku 1848.“ Medal ten ma być przy każdej uroczystej sposobności przypinany do chorągwi batalionowej i tak noszony.

Schönbrunn, 27. sierpnia 1851.

Franciszek Józef.

— L. Z. C. pisze: Z Konstantynopola donoszą, że między internowanymi w Kiutahia zaszły nieporozumienia dlatego, iż Kossuth usiłował ujsć na wolność sam jeden, i bez względu w tej mierze na swoich towarzyszy. Upewniają zresztą, że potąd niewyszedł z Konstantynopola żaden firman względem uwolnienia internowanych w Kiutahia, lecz natomiast wydano rozkazy do ściślejszego ich strzeżenia, a wszelkie usiłowania ucieczki karcone być mają zamykaniem w koszarach.

— Zastósowana już poczęści zasada, aby nierozrywać pułków na bataliony, i nie wysyłać szczególne bataliony na leże do różnych krajów, lecz cały pułk w jednej i tej samej prowincyi utrzymać, wejść ma w wykonanie we wszystkich krajach koronnych zaraz po skończonej manewrze jesiennej.

— L. Z. C. donosi: Przejęcie cudzoziemców do c. k. armii zależeć będzie w każdym szczególnym wypadku od przyzwolenia ministerjum wojny.

— Na wniesione zapytanie, czyli uczniowie pobierający tylko domową naukę bez wpisania się do katalogu uczniów prywatnych, mają płacić dydaktrum przed przypuszczeniem ich do egzaminu „maturitatis“, rozstrzygnęło ministerium oświecenia w ten sposób, że prywatni uczniowie pomienionej kategorii wolni są od dydaktrum przy składaniu egzaminu „maturitatis“, lecz natomiast opłacać mają taxę szkolną, przepisane w ogóle dla wszystkich uczniów prywatnych.

— O podróży Jego Mości króla Prus dowiadujemy się co następuje: Jego król. Mość uda się d. 30. sierpnia z St. Johann w Tyrolu do Salzburga, a ztamtąd 31. do Ischl. W Ischl zabawi do 3. września i uda się z powrotem przez Linz, Tabor i Jungbunzlau do Erdmannsdorf w Pruskim Szlązku.

(Wyroki sądu doraźnego w Medyolanie.)

Medyolan, 26. sierpnia. Dzisiejsza gazeta zawiera wyroki sądu doraźnego na 7 ludzi od straży finansowej, którzy z bronią w rękę stawili opór patroli zaandarmów wykonującej obowiązki służby. Pięciu z nich skazano na śmierć przez rozstrzelanie, a dwóch na 10letnie ciężkie więzienie. W drodze łaski zamieniono wyroki śmierci na karę doczesnego więzienia.

(Przybycie króla Wirtembergii do Werony.)

Werona, 26. sierpnia. Wczoraj po południu o god. 2^{1/4} przybył tu Jego Mość Król Wirtembergii, a na stacyi Porto Vescovo przyjmował Go Jego Excel. p. wojskowy i cywilny Gubernator F. M. hrabia Radetzky ze sztabem jeneralnym. Feldmarszałek miał przypięty order wirtemberski nadany mu przed kilką dniami od króla w Wenecyi. Po obiedzie wznosił Marszałek toast za zdrowie walecznego wojownika z r. 1814, na który Król odpowiedział toastem za zdrowie sędziwego Marszałka. Później oglądał Król roboty fortyfikacyjne miasta i okolicy a potem udał się w dalszą podróż przez Splügen do Wirtembergii.

(Ll.)

(Depesza telegraficzna.)

Wenecya, 31. sierpnia. Księża Dellocca skazano za rozszerzanie pism rewolucyjnych i proklamacyi Mazziniego na pięciolecie więzienie.

(L. k. a.)

(Kurs wiedeński z 1. września 1851.)

Obligacje długu państwa 5% — 96^{1/10}; 4^{1/2}% — 84; 3% — —. 4% z r. 1850 —; 2^{1/2}% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 —; z roku 1839 — 306^{11/10}. Wied. miejsko bank. 2^{1/2}% —. Akcje bankowe 1237^{1/2}. Akcje kolei północ. 1520. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —.

Ameryka.

(Wiadomości z Hawanny.)

Nowy-Jork, 13. sierpnia. Wiadomości z Hawanny z 2go b. m. są sprzeczne i niepewne. W okolicy Floridariffe pokazywały się, jak mówią, uzbrojone tłumy. Wiele ludzi miano ukarać śmiercią, przyczem wzbierali się żołnierze kilkakrotnie strzelać do skazanych. Pomiędzy wojskami hiszpańskimi zrzadza niezwyčajne klima znaczne szkody. Także i w Matanzas miało wybuchnąć powstanie. Dalej opowiadają jeszcze o starciu się insurgentów z wojskami rządowymi w dystrykcie Villa Clara, przyczem miały ostatnie ponieść niemalą klęskę i utracić wiele żołnierzy przez dezercję. — Powstanie w Trinidad było podług urzędowych doniesień ztamtąd, zupełnie już przytłumione. Okręta hiszpańskie starają się przeszkodzić wylądowaniu ekspedycyi Lopeza.

(G. P.)

Portugalia.

(Wiadomości potoczne z Lizbony.)

Lizbona, 19. sierpnia. Korespondent Lizboński do dziennika *Morning Herald* zapowiada kilka nominacyi parów. Wymieniają następujących kandydatów: Berav de Foseva, Aguiar, Julio Gromez, Jose Passos (wszyscy czterej septembryści) i visconde Garreh d'Almeida. — Ogłoszono tu zawarty z Rosyą i na zupełnej wzajemności zasadzający się traktat handlowy. — Komitet dla zbadania projektu pana St. Romao względem kolei żelaznych uznał go za niepraktyczny. — Z Gibraltaru nadeszła do Lizbony wiadomość, że flota francuska pod admirałem Deschenes, składająca się z sześciu okrętów liniowych i jednego parostatku, przepłynęła się d. 10. sierpnia w drodze z Kadyxu do Korsyki przez cieśninę Gibraltarską.

(Austr.)

Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 25. sierpnia. Niestłychane zdarzenie, że wszystkie jachty angielskie pobite zostały na wodzie przez jednego Amerykanina, spowodowało samą królową wsiąść na pokład powszechnie podziwianej „Ameryki“. Jęj król. Mość zabawiła tam całą godzinę, oglądając z uwagą wszystkie miejsca i przyjmowana była z wszelkimi przynależnymi honorami królewskimi, zaco ofiarowała przy pożegnaniu majtkom w podarunku 5 funtów szterlingów.

— Familia Orleanaska powróciła już z wycieczki swęj na północ. Książę Joinville i książę Nemours zwiedzali także wyspy Orkneyskie i Schetlandzkie i zjechali się w Glasgowie znowu z królową Amalią i księżną Nemours. Ztamtąd zwiedzała cała familia w towarzystwie księcia Montmorency romantyczną okolicę górską, w której odgrywa swą rolę Walter-Scotta „Dziewica z jeziora“, mianowicie Inverary, Lochlomod i Loch-Katrene. Dzienniki prowincjonalne wychwalają uprzejmie popularność dostojnych podróżnych i dobroczynność nabożnej królowy, którą ubodzy w północnych okoli-

cach ubóstwiali wszędzie jako anioła opiekuńczego. Teraz znajduje się znowu cała familia Orleanaska w Claremont dla odprawienia uroczystości religijnej w rocznicę śmierci Ludwika Filipa.

— Do kasy katolickiego towarzystwa obrony wpłynęła w pierwszym tygodniu jego istnienia suma 244 f. szt. Hrabia Shrewsbury, jeden z najznakomitszych parów katolickich w Anglii, doniósł listownie z Palermo pod dniem 10. sierpnia o przystąpieniu swęjmu do towarzystwa i przysłał dla pokrycia kosztów przyjęcia kartę 10 f. szterlingów.

— Z Sligo nadeszły do zamku dublińskiego dość niepokojące doniesienia. Stowarzyszenie „Bandmännerów“ odbywa w okolicy częste schadzki potajemne, a lud daje ostatni grosz na proch, ołów i strzelby. Protestanci w mieście Sligo obawiają się zaczepki popółstwa i wielkiej agitacyi rewolucyjnej. W Dublinie uważano obawy te za przedczesne i przesadzone, ponieważ protestanci irlandzcy, z małemi wyjątkami tylko, okazują wielkie umiarkowanie z swęj strony.

— Były austriacki minister handlu, p. Bruck, zakupił dla Tryestu trzy okręta parowe, które miano już odsełać na miejsce przeznaczenia.

— Z urzędowego wykazu pod względem stanu armii lądowej i morskiej pokazuje się, że liczba oficerów sztabu jeneralnego, która w roku 1828 wynosiła 457 z płacą 146,500 f. szt. teraz tylko 272 z płacą 58,060 f. szterlingów wynosi; zatem o 185 oficerów mniej z oszczędzeniem 88,500 f. szterlingów.

— Podług ostatniego obliczenia ma Londyn 2,361,619 mieszkańców. Właściwa zaś City liczy 129,144 dusz i niedoczekano się od 10 lat ostatnich prawie żadnego pomnożenia ludności, z czego wnosić można, jak dalece stolica angielska rozszerzyła się na zewnątrz.

— Z następujących urzędowych wykazów można powziąć wyobrażenie o zwiedzaniu Londynu przez cudzoziemców podczas wystawy przemysłowej: Rozmaite osobliwości w Greenwich zwiedzało w przeciągu ostatnich trzech miesięcy r. b. 263,171 osób, w roku 1850 zaś tylko 68,404. Liczba pasażerów na parowym statku Greenwich i Woolwich była w tym roku o 346,000 osób większa niż w zeszłym roku. W warsztacie okrętowym w Woolwich, który w roku 1850 zwiedzało tylko 5922 osób, pomiędzy którymi było 91 cudzoziemców, było w czerwcu i w lipcu r. b. 28,926 a między temi 3,315 zagranicznych gości. Także i Tunel pod Tamizą zawdzięczał wystawie przemysłowej codziennie około 5000 admiratorów. Powiadają, że za pomocą corocznej wystawy świata, mogliby akcyonaryusze Tunelu pokryć z czasem koszt swóje.

— 26. sierpnia. W O. orn na wyspie Wight odbyło się wczoraj popołudniu pod prezydencją królowy posiedzenie rady tajnej, na którym odroczone formalnie parlament od 11go września do 4go listopada. Przedtem dawała Jęj król. Mość posłuchanie hrabiemu Westmoreland i Sir Hamiltonowi Seymour. — Dzień urodzin księcia Alberta (urodz. 26. sierpnia 1819) uczczono dziś zwyczajną liczbą wystrzałów armatnich z Towru.

— Przed pałacem Holyrood w Edynburgu postawiono zeszłego piątku statwę królowy Wiktoryi, która ma należeć do rzędu najpiękniejszych pomników w całym państwie. Królowa stoi owinięta w płaszcz królewski przyozdobiony symbolicznie w ciernię, koniczyne i różę, z pojedynczą obrączką na głowie, lewą rękę trzymając na sercu a w prawęj gałązkę palmową. Na podnózu są cztery płaskorzeźby, postacie dziecięce przedstawiające 4 pory roku. Sama statua ma 9^{1/2} stóp a z podnóżem 20 stóp wysokości. Jest ona dziełem pana Handride Ritschie.

(G. Pr.)

Francya.

(Operacye rad jeneralnych.)

Paryż, 26. sierpnia. Najpierwsze wiadomości, które nadeszły o operacyach rad jeneralnych, zdają się utwierdzać zupełnie nadzieje partyi rewizyjnej. *Monitor* donosi dziś o wybraniu prezydentów i sekretarzów w 29 radach jeneralnych. Prawie wszystkie wybory padły na meżów partyi konserwacyjnej i po większej części na zwolenników rewizyi. Szczegółowe doniesienia o pracach rad jeneralnych nienadeszły tu jeszcze. Dotychczas znane są tylko dwa wnioski względem rewizyi konstytucyi. Rada jeneralna departamentu „Seine et Marne“ zrobiła jeszcze w zeszłym roku następujący wniosek względem rewizyi: „W przekonaniu, że najpierwszą zasadą jest utrwalić rękojmie porządku, bezpieczeństwa i spokoju, których potrzebę czuje Francya coraz bardziej, życzy sobie rada jeneralna urzeczywistnienia tych odmian za pomocą prędkięj rewizyi konstytucyi, których potrzebę udowodniło doświadczenie.“ Wczoraj odnowiła wspomniona rada na pierwszym posiedzeniu życzenie to w następujących wyrazach: „Przy otwieraniu sesyi w roku 1851, w chwili przejścia do roku 1852 i wypadków, które się w nim spełnić mają, czuje się obowiązana rada jeneralna, jako tłumacz uczuć ludności departamentu „Seine et Marne“ odnowić dobitnie życzenie swoje względem prędkięj rewizyi konstytucyi a mianowicie artykułu 45go.“ — Także rada jeneralna departamentu „Lot et Garonne“ oświadczyła się za rewizyą.

Zdaje się poniekąd, że usiłowania partyi rewizyjnej, aby nakłonić rady jeneralne do oświadczenia się za rewizyą, osiągną pomyślniejszy jeszcze rezultat niż u rad okregowych. Wielu reprezentantów pragnących rewizyi, biorą w charakterze swoim jako członkowie rad jeneralnych udział w ich posiedzeniach i wywierają przeto tém większy wpływ na debaty. Usiłowania rządu niebędą także bez-

skuteczne; przedewszystkiem zaś nakłoni wielu niezdecydowanych jeszcze mężów potrzeba uratowania kraju od zguby do głosowania za rewizją. Wszakże zachodzi teraz pytanie, czyli uchwały rad jeneralnych jakkolwiek pomyślne będą dla rewizji, zdołają zmienić teraźniejszy stan rzeczy. Równie jak pierwsi będą przeciwnicy rewizji w zgromadzeniu narodowym zbijać rewizję przycinkami swemi, i zatrzymanie konstytucji pozostanie tak długo ich hasłem, dopokąd będzie odpowiadało ich celowi. Za to wznagać się będzie coraz bardziej powszechne oburzenie przeciw uporczywej mniejszości tak w zgromadzeniu narodowym jak i w całym kraju, i prawie niema nadziei, aby przesilenie roku 1852 przeszło bez gwałtownych wstrząśnień.

((G. Pr.

(Debaty nad spiskiem Lugduńskim.)

Paryż, 27. sierpnia. Cel, do którego od początku debat nad spiskiem lugduńskim dążyli obrońcy i obżalowani, osiągnięty został na posłuchaniu dnia 26. b. m. Wszyscy obrońcy cofnęli się za porozumieniem z swoimi klientami pod pozorem, że obrona nie jest wolna opierając się na tem co zaszło od początku procesu. Jednak ze sprawozdania o debatach widocznem było, z jaką spokojnością, z jakim umiarkowaniem prezydent rady wojennej pułkownik Couston od samego początku pełnił swoje urządowanie. Ale scena teatralna widocznie była na przód przygotowana. Potrzeba było koniecznie, aby scenę tę wyprawiono, i wyprawiono ją w samej rzeczy.

Zapewniają, że oprócz tego zmówili się obżalowani, aby odrzucić obrońców z urzędu, których ma oznaczyć prezydujący rady wojennej w porozumieniu z przełożonym adwokatów lugduńskich. — Jeden z dzienników demokratycznych *l'Evenement* mówi nawet, że tenże przełożony p. Bacot z partii republikańskiej, podzielając zdanie obrońców, co do braku wolności w obronie, niezechce mieć udziału w mianowaniu adwokatów *ex officio*. Ta pogłoska jednak potrzebuje potwierdzenia.

Na każdy wypadek, jeżeli obżalowani nieprzyjęli nowych obrońców wybranych przez prezydenta rady wojennej, musiał komisarz rządowy na dzisiejszem posiedzeniu zakończyć swoją indagację, a wyrok będzie wydany tej nocy.

Ten krok obrońców niewywołał zresztą żadnego niepokoju w Lugdunie, a w mieście panował najzupełniejszy spokój. (Ind.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 28. sierpnia. Dekretem prezydenta rozpisano dla departamentów Fisterre i Morbihan w miejsce reprezentantów *Romain des Fosses* który wystąpił i zmarłego *Mounier*, nowe wybory na 21. września. — Rady jeneralne departamentów Aisne, Lot i Garonne, Oise, Yonne, Niższej Sekwany i Wyższej Loary oświadczyły się także za rewizją. (P. S. A.)

Belgia.

(Dyskusje w senacie nad ustawą sukcesyjną.)

Bruksela, 28. sierpnia. Wczoraj rozpoczęła się w Senacie dyskusja nad ustawą sukcesyjną, której rezultatu kraj z niecierpliwością oczekuje. Sprawozdanie odnośnej komisji senatu oświadcza się przeciw podatkowi sukcesyjnemu w linii prostej i dlatego wątpią o przyjęciu ustawy przyjętej w izbie reprezentantów; gdyby to nastąpiło, musianooby nieochybnie rozwiązać izby. (P. Z.)

Szwajcarya.

(Tajne posiedzenie rady stanu.)

Berna, 23. sierpnia. Rada stanowa obradowała dziś na tajnem posiedzeniu nad sprawą niemieckiego przymierza cłowego. Mówią, że komisya przedłożyła trzy wnioski w tej mierze: 1) względem przyłączenia się do uchwały rady narodowej w zmienionej nieco formie, (upoważnienie do dalszych układów); 2) względem potwierdzenia dekretu rady federacyjnej dla podwyższenia cel, a 3) względem porządku dziennego. Po ośmiogodzinnem obradowaniu uchwalono nakoniec po odrzuceniu środków represyjnych większością głosów: aby polecić radzie federacyjnej dalsze prowadzenie układów; lecz przytem pozostała w mniejszości druga uchwała rady narodowej, że użycie środków represyjnych ma nastąpić wtedy, gdy układy dalsze nie doprowadzą do żadnego rezultatu. Zatem przy ostatecznem głosowaniu nad porządkiem dziennym lub wyłączeniem dalszych układów przychylni się większością głosów do pierwszego.

Włochy.

(Stosunek Toskanii do ces. austriackiego rządu.)

W obec ścisłych węzłów łączących wielkie księstwo toskańskie z cesarstwem austriackim, naturalną jest rzeczą, że rząd toskański we wszystkich ważniejszych rozporządzeniach publicznych o ile na to zezwala właściwość tamtejszych stosunków, stosuje się do ducha i kierujących zasad c. k. rządu austriackiego.

Toskania wyrzekła się stanowczo wpływu angielskiego i jego agitujących dążeń na włoskim półwyspie. Rząd toskański uznaje że w Austrii nierównie pewniejszego, wierniejszego i bezinteresowniejszego ma sprzymierzeńca.

W miarę jak się Toskania tak w swojej wewnętrznej jak i zewnętrznej polityce zbliża do gabinetu austriackiego, zajęła względem Piemontu, a mianowicie względem panującego tam obecnie systemu i rządu, stanowisko oględne, wyczekujące i ostrożne.

Dowiadujemy się, że rząd toskański postanowił, aby tam gdzie niema konsulatów toskańskich, ale są c. k. konsulaty austriackie,

konsulowie austriaccy objęli opiekę nad poddanymi toskańskimi, którą według dawnego zwyczaju mieli w drodze delegacyjnej konsulaty sardyńskie. Z podwójnych względów okazuje się to rozporządzenie dla nas ważnem.

Jestto zaszczytne świadectwo dane wzrastającemu zamorskiemu wpływowi Austrii i dowodem dostatecznej ochrony, którą Austria dać może swoim poddanym.

Dla każdego szczerego patrioty austriackiego zaspokajającym musi być spostrzeżenie, że polityczny wpływ Austrii we Włoszech właśnie dlatego, że jest naturalny, szczerzy i bezinteresowny, coraz więcej wzrasta tak u rządów jak i u ludzi wyrozumiałych. Jeżeli przez to rząd austriacki ściągnął na siebie w najwyższym stopniu nienawiść falky Mazziniego, tedy to jest zasługą około dobrej sprawy porządku w ogóle i niemają korzyścią. (L. k. a.)

(Depesze telegraficzne.)

Turyń, 29. sierpnia. Król uda się niebawem w podróż do Genuy.

Florecya, 28. sierpnia. Moc obowiązująca 14go artykułu konkordatu z rzymską kuryą zawartego odroczone do grudnia r. b. — Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian przybył wczoraj wieczór na fregacie „Novara“ do Liwurny, zkąd odjechał do Luki.

Rzym, 26. sierpnia. Exrepublikańskie bilety skarbowe zredukowano z dwóch scudi na 1 scuda i 20 bajochi i mają być przyjmowane do 15. września w wszystkich kasach, do 25. września zaś tylko w rzymskiej głównej kasie za gotówkę. (L. k. a.)

Niemce.

(Sprawy zgromadzenia związkowego.)

Frankfurt, 26. sierpnia. Do płonnych wieści o czynnościach zgromadzenia związkowego policzyć także należy i doniesienie, jakoby zgromadzenie miało się nad tem naradzać, czyli mu w ogólności przysłużyć prawo roztrząsania kwestyi względem uregulowania szczególnych ustaw konstytucyjnych na wzór konstytucyi związkowej. — Wszakże kto się bliżej nieco obeznał z duchem ustaw związkowych, ten nie tak łatwo uwierzy podobnym pogłoskom.

Stan rycerski w Osnabrück podał był jak wiadomo przed nie-wielu miesiącami skargę do związkowego zgromadzenia, a to z przyczyny zamierzonych przez rząd hanowerski reform uwłaczających prawom pomienionego stanu. Skarga ta nie mogła potąd być załatwiona, zwłaszcza, że zamiast dokonanych faktów przytaczała dopiero zamiar rządu hanowerskiego. Lecz gdy zamiar ten ziścił się istotnie, i na mocy sankcyi królewskiej stał się czynem widocznym, zaczęł też i skarga przez stan rycerski podana, przyjdzie zapewne teraz już pod obrady. Stan rycerski postanowił skargę swą popierać wszelkimi siłami. — Wydział zgromadzenia związkowego mianowany szczegółowo do ułożenia powszechnych punktów do równobrzmiących rozporządzeń o druku, ukończy niezadługo już swoje prace.

(Wykonanie testamentu księżny Leuchtenberg. — Wydział prawodawczy izby drugiej.)

Mnichów, 26. sierpnia. Temi dniami spisywano puściznę po ś. p. księżnie Leuchtenbergskiej (matce), i spełniono testament. Jak słyhać, pamiętała księżna w testamencie szczególnie o swych sługach. — Jutro zebrać się ma znowu wydział prawodawczy izby drugiej dla złożenia obrad nad przedłożonym przed 8 dniami ze strony rządu projektem policyjnego kodeksu karnego, i dla mianowania referentów w tej mierze. (Ll.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 29. sierpnia.)

Met. austr. 5% — 79¼; 4½% 69¼. Akcje bank. 1227. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% 35. Wiedeńskie 99½.

Prusy.

(Nastąpić mające otwarcie sejmów prowincjonalnych. — Wiadomości potoczne.)

Berlin, 26. sierpnia. Mające nastąpić otwarcie sejmów prowincjonalnych zwraca powszechną na siebie uwagę. Wypada przytem zrobić tę uwagę, że nawet najwięksi dawniej przeciwnicy tego środka zaczynają teraz rzecz tę wcale inaczej pojmować. Nie widzą już w tem nic niebezpiecznego, odkąd tylko ogłoszono przedłożenia w tej mierze, wyłączające wszystkie polityczne a nawet wszystkie ściśle rządowe sprawy. Przedłożenia te odnoszą się bezpośrednio tylko do tych przedmiotów, które wchodzą w zakres administracyi szczególnych części kraju, a nawet obwodów i gmin.

— Książę Hatzfeld wraz z swoją małżonką przejeżdżał tedy przedwczoraj w powrocie z Londynu do Trachenberg, księżna zaś Sogan w powrocie z Paryża do zamku swego Sogan. — Z urzędowego wykazu stanu obydwóch chrześcijańskich konfesyj w państwie pruskiem, umieszczamy następujące szczegóły: Ewangelickie duchowieństwo składa się z 4 biskupów, 6 jeneralnych superintendentów, 376 superintendentów, 5200 predykantów miejskich i wiejskich; stan katolickiego duchowieństwa liczył 1. lipca 1851: 2 kardynałów, 1 arcybiskupa, 5 biskupów, 9 szufranów, 1 naddziekana (w hrabstwie Glatz), 2 biskupich delegatów, 14 komisarzów biskupich, 202 prałatów i dziekanów, 3500 plebanów, i do 2000 kapelanów. Do tego doliczyć potrzeba jeszcze 150 innych prałatów i kanoników. Nie policzono tu jeszcze duchowieństwa w nowonabytych księstwach Hohenzollern. Według ostatniego spisu ludności wynosiła liczba katolików w państwie pruskiem 6,200,000 dusz. (Ll.)

(Dokument królewski odnoszący się do aktu odebrania holdu krajów hohenzollerskich.)

Hechingen, 23. sierpnia. Dokument królewski, który wmurowano do sklepienia wieży „Wilhelmsturm“, jest następującej treści: My Fryderyk Wilhelm, z Bożej łaski król Pruski i t. d.

Odebrawszy dziś dziedziczne holdy krajów hohenzollerskich w Naszym rodzinnym burgu, wmurowaliśmy własną ręką kamień zwiernający całe sklepienie wieży, do której Jego królewicz. Mość Nasz brat, książę Prus, założył węgielny kamień na dniu 23. sierpnia 1850 i nadaliliśmy przy tej sposobności tej nowej zewnętrznej fortyfikacji Naszego król. zamku rodzinnego nazwę „Wilhelmsturm“.

Na dowód tego aktu napisaliśmy niniejszy dokument własną ręką Naszą i kazaliśmy opatrzyć go podpisami Jego królewicz. Mości księcia Prus, obecnych najdosłojniejszych i dosłojnych osób, naszego prezydenta ministrów barona Manteuffel, jako też wyznaczonych do tego oficerów i urzędników.

Działo się w zamku Hohenzollern, dwudziestego trzeciego sierpnia roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego pierwszego.

(Następują podpisy.) (G. Pr.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 30. sierpnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 107¹/₈, 4¹/₂% z r. 1850 — 104¹/₄ l. Obligacye długu państwa 89¹/₄. Akeye bank. 101¹/₄ l. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 8²/₃. Austr. banknoty 85¹/₆ l.

Dania.

(Projekt do ustawy względem stanowiska Islandyi w składzie państwa.)

Kopenhaga, 25. sierpnia. Dziennik *Kjöbenhavnsposten* podaje projekt do ustawy względem stanowiska Islandyi w składzie państwa i wyborów na sejm państwa w Islandyi. Projekt ten został przedłożony przeszłego miesiąca przez namiestnika rządu w Islandyi zgromadzeniu islandzkiemu w Reikjawi. Według niego miały duńskie prawa zasadnicze stać się ważnymi dla Islandyi od 5. czerwca 1849 z małymi tylko wyjątkami pod względem artykułu 2go. W drugim paragrafie projektu powiedziano w tej mierze: „W sprawach ściągających się tylko do Islandyi, wykonywać ma władzę ustawodawczą nie król i sejm państwa, lecz sam król zgodnie z artykułami 18—21 ustawy zasadniczej z takim udziałem ze strony Althingu, jaki mu dotychczas był przyznany i nadal przyznany będzie.“ Sprawy ściągające się wyłącznie do Islandyi, są szczegółowo wymienione. Islandczycy mają wybierać 4 mężów do Volkstingu a 2 do Landthingu.

(Gaz. Pr.)

Królestwo Polskie.

(Ogłoszenie banku Polskiego.)

Warszawa, 30. sierpnia. Najwyższym Ukazem z d. 3/15. września 1841 roku bank Polski upoważniony był do wypuszczenia w obieg biletów na ruble srebrne i wyjęcia z tegoż jednocześnie odpowiedniej wartości biletów, na złote polskie wystawionych. — Następnie bank Polski ogłosił przez Gazety w miesiącach kwietniu i maju r. z., że kasy rządowe będą przyjmować je tylko do dnia 20. sierpnia (1. września) t. r., poczem dalsza wymiana ma się odbywać jedynie w banku Polskim aż do oznaczyć się mającego terminu prekluzyjnego dla ich ostatecznego wycofania. — Obecnie rada administracyjna Królestwa z uwagi: że biletów kasowych i bankowych na 5, 10, 50 i 100 złote polskie wystawionych, mała już bardzo ilość w obiegu pozostaje, a posiadacze mieli dość czasu do zmiany onych na bilety bankowe na ruble srebrne wydane, i że obok tego zupełne wycofanie ich z obiegu w widokach rządu jest pożądanem, decyzyą Swą z dnia 3/15. lipca r. b. nr. 48,782; postanowiła oznaczyć na dzień 19/31. grudnia b. r. 1851 ostateczny termin do wymiany w kasie banku biletów o których mowa, po upływie którego takowe za niemające żadnej wartości uważane będą. — Na zasadzie tego, bank Polski podaje do publicznej wiadomości: 1) Że termin ostateczny do przyjmowania w kasie banku Polskiego biletów na złote polskie wystawionych, a mianowicie: 5, 10, 50 i 100 złotych na dzień 19/31. grudnia jest oznaczony. 2) Że wymiana ich skuteczną będzie na monetę brzęczącą lub bilety na ruble srebrne wystawione, codziennie w godzinach zwyczajnych, wyjąwszy dni niedzielnych i świąt uroczystych. 3) Że poczty rządowe przyjmować je będą w celu przesyłania ich bankowi tylko do włącznie 19/31. grudnia r. b., poczem przesłanka onych jest zabroniona. 4) Że po upływie tego terminu bilety, o jakich mowa, za niemające żadnej wartości uważane będą.

Prezes, radzca tajny *J. Tymowski*. — Naczelnik kancelaryi, radzca dworu *Lubkowski*.

Turcyja.

(Wiadomości potoczne z Konstantynopola.)

Z Konstantynopola piszą pod dniem 19. sierpnia: Jego Mość Sułtan oglądał temi dniami na Bosforze okręt liniowy „Mahmudie“, który przed rokiem w Jego przytomności spuszczone z warsztatu, i wyrażał się bardzo pochlebnie o doskonałym urządzeniu jego. Listy z wyspy Samos donoszą, że wybory gminne odbyły się tam w najlepszym porządku. Władze wstrzymywały się od wszelkiego wpływu na wybory. Szczególniejszym sposobem rozeszła się na wyspie pogłoska, że gubernator Konemenos ma otrzymać dymisyje. Natychmiast udało się do niego kilku najznakomitszych mieszkańców, aby mu wynurzyć z tego względu obawy swoje; wkrótce jednak u-

dało się gubernatorowi wywieść ich z tego błędu. — Półurzędowe dzienniki tureckie przyznają już teraz, że pod Jeni-Bazar ma być za staraniem Omer Baszy utworzony nowy korpus i wysłany nad granicę Czernogórza, aby trzymał na wodzy buntowniczych mieszkańców tamtejszych, którzy ciągle dopuszczają się napadów zbójcekich. Ani ces. turecki ani ces. austriacki rząd niema zamiaru targnąć się na niepodległość Czernogórza, idzie bowiem o to tylko, aby ochronić porządek publiczny i bezpieczeństwo tak na tureckim jako też austriackim terytorjum od napadów zbójcekich. — Agent wicekróla Egiptu, imieniem Kiami-Basza, opuści wkrótce Konstantynopol i uda się z rozkazu swego władcy do kilku portów północnych. — Przed kilka miesiącami wysłała Porta oficera od marynarki, nazwiskiem Emin Bey, do północno-amerykańskich Stanów dla zawiązania tam stosunków i dokładnego obznajomienia się ze stosunkami Ameryki. Temi dniami powrócił już wspomniany oficer i niemoże się dość nachwalić nader uprzejmego i pochlebnego przyjęcia tak ze strony prezydenta jako też ludności amerykańskiej. (Lit. kor. austr.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie.)

Lwów, 3. września. Na naszym dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 19r.53k.; żyta 11r.8k.; jęczmienia 9r.15k.; owsa 6r.28k.; hreczki 15r.37k.; grochu 20r.; kartofli 7r.15k.; — cetnar siana sprzedawano po 3r.44k.; okłotów po 2r. w. w. Opał i sprzedaż drobiazgową bez odmiany.

Kurs lwowski.

Dnia 4. września.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski mon. k.	5	29	5	33
Dukat cesarski " "	5	34	5	38
Półimperyal zł. rosyjski " "	9	35	9	38
Rubel śr. rosyjski " "	1	51 ¹ / ₂	1	52
Talar pruski " "	1	44	1	46
Polski kurant i pięciozłotówk. " "	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr. " "	86	—	86	25

(Kurs wekslowy wiedeński z 1. września.)

Amsterdam 167¹/₄ p. 2. m. Augsburg 120⁵/₈ l. usó. Frankfurt 119³/₄ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 177¹/₂ p. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 11.52 l. 2. m. Medyolan 120¹/₄ p. Marsylia 142 p. Paryż 142 l. Lyon —. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. września.

Hr. Rusocki Józef, z Pragi. — Baron Błażowski Krzysztof, z Jazłowca. — PP. Czacki Aleksander, z Krechowa. — Brzozowski Jan, z Stanisławowa. — Zgazdziński Antoni, z Uliczka. — Komarnicki Bolesław, z Jackowic. — Prawecki Michał, z Brzeżan. — Listowski Antoni, z Koropca. — Szawłowski Tytus, z Pragi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. września.

Hr. Łoś Jan, do Dmytrowiec. — Hr. Skarbek Alfred, do Trembowli. — PP. Pieńczykowski Meliton, do Medwedowiec. — Dulski Edward, do Brzeżan. — Lang Ignacy, do Wolicy. — Strzelecki Jan, do Kukizowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 1. września.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	28 0 4	+ 11°	+ 12,5°	połud.-wschodni	pochm.
9 god. pp.	28 0 9	+ 12,5°	+ 10°	południowy	„ deszcz
10 g. w.	28 1 9	+ 10°		—	„ „

T E A T R.

Dziś: przedstawienie niem.: „Der Verschwender.“
Jutro: kom. polskie: „Złoty krzyżek“ i „Dwóch mężów.“
W Sobotę: opera niem.: „Die Jüdin.“

Na c. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 3. września 1851 roku następujące pięć numera:

69. 8. 18. 68. 24.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 13. i 24. września.

W dodatku przy dzisiejszej Gazecie załącza się Bilans galicyjskiego stanowego Towarzystwa kredytowego za pierwsze półroczcie 1851.